

Til beslutningsforslag nr. B 148. Betænkning afgivet af Forsvarsudvalget den 17. juni 1999

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om dansk deltagelse i en international styrke i Kosovo

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til udenrigsministeren og forsvarsministeren, som disse har besvaret dels i samråd og dels skriftligt. Nogle af udvalgets spørgsmål samt udenrigsministerens og forsvarsministerens svar herpå er tillige med en avisartikel optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlig og mundtlig henvendelse fra Kvindernes Internationale Liga for Fred.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Enhedslistens medlem) beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et flertal inden for flertallet (Socialdemokratis, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) er enige om, at den forudsete omdeployering og reduktion af SFOR finder sted efter en nærmere drøftelse i forsvarsforligskredsen, jf. forsvarsaftalens tekst herom. I denne drøftelse skal indgå hensyntagen til NATO's samlede planlægning, styrkens fortsatte funktionsdygtighed, mandskabets personlige sikkerhed og den generelle situation i Bosnien-Hercegovina.

Et mindretal inden for flertallet (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) ønsker at udtrykke sin glæde over, at der langt om længe er kommet en politisk løsning på Kosovokonflikten, hvor krigshandlingerne stopper, hvor de for-

drevne flygtninge kan vende hjem, og hvor der kan indledes en genopbygning af hele regionen.

Mindretallet har siden konflikten start efterlyst en politisk løsning og efterlyst, at FN fik en central rolle. Det er det, der nu er sket, og mindretallet vil, som det gjorde med SFOR i Bosnien i 1995, støtte dansk deltagelse i den internationale styrke med et FN-mandat.

Det er en overordentlig svær opgave, der forestår. Den kan komme til at tage lang tid, fordi landet fik lov til at vokse sig stort, dels på grund af de initiativer, der ikke blev taget i tide, dels på grund af de skæbnesvangre fejltagelser, der efter mindretallets opfattelse har præget begivenhedsforløbet indtil nu.

Hertil kommer den militære opgave: At overvåge og sikre tilbagetrækningen af alle jugoslaviske stillinger i Kosovo. At sikre en demilitarisering af UCK og andre væbnede kosovo-albanske grupperinger. At rydde de landminer, der er spredt ud over landet, og som dræber og lemlæster. At skabe rammerne for de civile og humanitære organisationers arbejde og Det Internationale Krigsforbrydertribunals arbejde. Samt en række opgaver af mere civil karakter: Humanitær nødhjælp, opretholdelse af lov og orden og genopbygning af infrastrukturen. Krigen har betydet ufattelige ødelæggelser.

Mindretallet vil også fremdrage nødvendigheden af den civile indsats. Beslutningsforslaget redegør for, at FN's generalsekretær udnævner en særlig repræsentant til at overvåge implementeringen af den civile del af genopbygningen. Fra mindretallets side understreges det, at det er helt afgørende, at der nu foretages en fremadrettet indsats rettet imod hele regionen, en indsats,

Bet. o. f. t. beslutn. om dansk deltagelse i en international styrke i Kosovo

der understøtter demokratisering og social udvikling, hvilket kan fjerne forudsætningerne for den nationalisme, som har redet Balkan som en mare. EU skal efter mindretallets opfattelse spille en afgørende rolle frem imod demokrati samt økonomisk og social udvikling på Balkan. Mindretallet har desværre alt for ofte været vidne til det kolossale misforhold, der er mellem viljen til militær og civil indsats. Det er helt afgørende, at villigheden nu er til stede til at forebygge konflikter i hele regionen og at forberede befolkningerne på, at det kommer til at koste, men at alternativet er, at mange små bål fortsat vil ulme med risikoen for, at de igen bryder i brand.

Et andet mindretal inden for flertallet (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) er meget glad for, at vi nu er nået frem til en situation, hvor der er fred i området, og forhåbentligt varer den ved.

Set i lyset af, at der nu også er kommet en FN-resolution nr. 1244, der meget klart siger, at en række lande går ind og vil sikre bevarelse af freden, er det vigtigt, at Danmark også yder sit bidrag. Derfor vil mindretallet ved afstemningen om det danske bidrag sige ja til at afsende det danske styrkebidrag til Kosovo.

Dansk Folkeparti mener, at det er utrolig vigtigt, at Danmark også medvirker til at opretholde den fred, man nu har oplevet igennem nogle dage. Kun på den måde får vi de mennesker, der er flygtet på grund af den ulykkelige situation, til at vende tilbage. Danmark kan være med til at sikre, at de betingelser, der er nødvendige, for at folk kan vende tilbage, også reelt eksisterer.

Det betyder også, at mindretallet gerne ser, at regeringen på baggrund af dette begynder at overveje planlægning af, hvordan man kan hjemsende de ca. 3.000 flygtninge, Danmark har modtaget.

Mindretallet har med interesse set, at Danmark har betalt til oprettelse af flygtningelejre i nærområdet, som stort set ikke bliver brugt. Det er dybt beklageligt, at man fra regeringens og fra hjælpeorganisationernes side ikke har formået at tilvejebringe nogle lejre, der er i stand til at tage imod flygtninge, og som har været tilstrækkeligt interessante for flygtningene at bo i. Derfor synes mindretallet, at det vil være relevant, at regeringen overvejer, hvordan man sikrer, at de flygtninge, der er kommet til Danmark, bliver hjulpet lokalt i nærområdet, indtil de kan vende tilbage til deres hjem.

Af svarene på spørgsmål nr. 41 og 42 fremgår

det, at regeringen tilsyneladende ikke på eget initiativ vil igangsætte planer for hjemsendelse af flygtninge eller i første omgang brug af de danskfinansierede flygtningelejre som transitlejre indtil en endelig hjemvenden af de kosovoalbanske flygtninge, der er kommet til Danmark. Mindretallet mener, at det er grotesk, at disse flygtninge nu begynder at lære dansk i stedet for at forberede en hjemvenden til de egne, hvor der nu ser ud til at blive fred.

Mindretallet er glad for, at der nu er kommet et FN-mandat, der er fuld opbakning til. Det er en vigtig forudsætning for et godt dansk bidrag, der forhåbentlig kan være med til at sikre freden, at UCK bliver afvæbnet, og at dette sker meget hurtigt, således at man undgår krigshandlinger. Man skal være opmærksom på, at aftalen stadig væk bevarer jugoslavisk suverænitet over Kosovo, og det skal UCK selvfølgelig også rette sig efter, lige så vel som de øvrige parter i konflikten har måttet rette sig efter de aftaler, der er indgået.

Det er forudsat i grundloven, at regeringen ved væsentlige udenrigspolitiske beslutninger skal rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn. På den baggrund finder mindretallet det dybt problematisk, at det af flertallets betækningsbidrag fremgår, at reduktioner og ændringer i øvrigt i SFOR-styrken i Bosnien udelukkende skal aftales blandt forsvarsforligspartierne, og at regeringen i forbindelse med udvalgsbehandlingen af beslutningsforslag nr. B 148 ikke har villet love, at Det Udenrigspolitiske Nævn eller Folketinget som helhed vil blive taget med på råd, som det ellers er forudsat i grundloven.

Et *mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Som det er fremgået af 1. behandling af beslutningsforslag nr. B 148 onsdag den 16. juni 1999, kan mindretallet ikke tilslutte sig regeringens forslag om at udsende et dansk bidrag til en styrke, som reelt ikke er en international styrke, men en NATO-styrke under NATO-kommando og med det formål at gennemtvinge et NATO-diktat. Dette NATO-diktat indebærer bl.a., at befolkningen i Kosova fratages retten til selvbestemmelse, hvilket efter mindretallets opfattelse er et angreb på en fundamental demokratisk retlighed. Det kan Enhedslisten ikke bidrage til.

Mindretallet mener derimod, at der er behov for et aktivt dansk bidrag til løsning af fredsbevarende, humanitære og demokratiopbyggende

opgaver i Kosova og på hele Balkan. Derfor ønsker mindretallet ikke kun at stemme imod regeringens forslag, men stiller ændringsforslag.

Enhedslisten har noteret sig, at ikke mindst statsministeren har talt om NATO-aktionen i Kosova som en indledning til et helt nyt kapitel, hvor etnisk undertrykkelse og fordrivelse ikke vil blive tolereret. Derfor ser vi med spænding frem til regeringens initiativer i forhold til en række andre steder i Europa, hvor der foregår etnisk undertrykkelse og fordrivelse som f.eks. i Kroatien og i Tyrkiet.

Mindretallet noterer med tilfredshed forsvarsministerens tilsagn om løbende at orientere Folketinget om nye oplysninger angående uranholdig ammunition og NATO's brug heraf på Balkan. Selv om Enhedslisten vender sig imod udstationering af danske soldater i Kosova under NATO-kommando for at håndhæve et NATO-diktat, så føler vi bestemt et medansvar for de udstationerede soldaters helbred.

Afslutningsvis vil Enhedslisten beklage, at beslutningsforslaget er blevet hastet igennem uden mulighed for en grundig udvalgsbehandling. Der er åbenbart ved at opstå en tradition for, at forslag om dansk deltagelse i militære operationer skal igennem Folketinget inden for et døgn tid. Om ikke andet viser det hykleriet hos de ministre og folketingsmedlemmer, som ved festlige lejligheder påstår, at de er imod »lovsjusk«.

Et resultat af den forhastede arbejdsgang med beslutningsforslaget er den meget ringe kvalitet, som en række af regeringens besvarelser til udvalget har. Som et eksempel kan nævnes svaret på spørgsmål 68, hvor det ikke lykkes udenrigsministeren – trods en rykker – at svare på dette ret simple spørgsmål.

Ændringsforslag

Til titlen

Af et *mindretal* (EL):

1) Titlen affattes således:

»Forslag til folketingsbeslutning

om dansk deltagelse i en fredsbevarende, humanitær og demokratiopbyggende indsats i Kosova og det øvrige Balkan«.

Til teksten

2) Teksten affattes således:

»Da det er Folketingets opfattelse, at Danmark skal være foregangsland, når det gælder humanitær nødhjælp, genopbygning og støtte til kampen for demokrati og menneskerettigheder på Balkan, opfordrer Folketinget regeringen til

- at fortsætte og forstærke den humanitære nødhjælp til Kosovos forfulgte befolkning, det være sig i selve Kosova eller i tilstødende områder samt yde humanitær hjælp til alle krigens ofre,
- at stille alle Danmarks minerydningsressourcer, som ikke anvendes andetsteds, til rådighed for fjernelse af miner og ueksploderede NATO-bomber i Kosova,
- at yde befolkningen i Kosova al mulig politisk og praktisk opbakning til at vælge en konstituerende forsamling, som kan udarbejde forslag om Kosovos fremtid, herunder den nøjagtige status i forhold til FRY,
- at finde veje til at give direkte støtte til antinationalistiske og demokratiske projekter på Balkan, ikke mindst i Serbien og Kroatien,
- at forstærke presset på de serbiske og kroatiske myndigheder, for at alle flygtninge kan vende tilbage til deres hjemstavn i sikkerhed og uden at risikere forfølgelse og diskrimination,
- at bidrage til genopbygningen af Balkan, først og fremmest i Kosova, Albanien, Montenegro, Makedonien og Bosnien,
- at arbejde for, at EU-landene giver ensidig, toldfri adgang for varer fra lande på Balkan, der respekterer menneskerettighederne,
- at støtte Den Internationale Krigsforbryderdomstols arbejde på Balkan med det formål at få alle krigsforbrydere stillet for retten,
- at bidrage på ovenstående grundlag med danske soldater, politifolk, nødhjælpsarbejdere og andre til fredsbevarende, humanitære og demokratiopbyggende aktioner i regi af FN, OSCE eller Europarådet.«

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Fred og stabilitet i Kosova og den øvrige del af Balkan nås ikke primært ved hjælp af soldater. Det kræver en kombination af en lang række tiltag, hvoraf nogle af de væsentligste er nævnt i

disse ændringsforslag. Disse opfordres regeringen til at gøre noget ved.

Til uddybning af ændringsforslagenes enkelte punkter kan nævnes:

Det er nødvendigt med en indsats i selve Kosovo, men også i forhold til flygtninge fra Kosovo i nærområder som Albanien, Makedonien, Montenegro og Serbien.

Der henvises bl.a. til den omfattende minerydningsaktion, som FN står for i Cambodja. Den er et bevis på, at FN-systemet råder over kompetence til at gennemføre minerydningsaktioner, hvorfor det er oplagt at overlade disse opgaver til FN. I den forbindelse er det helt afgørende, at FN tilføres de nødvendige ressourcer til at løfte opgaven.

Set ud fra et demokratisk synspunkt er det helt afgørende, at diskussionen om Kosovos fremtid – herunder områdets fremtidige status – føres og konkluderes af Kosovos befolkning. Derfor må valgte repræsentanter for befolkningen så hurtigt som muligt få mulighed for at udarbejde forslag, som befolkningen kan tage stilling til ved en folkeafstemning. Ethvert forsøg fra en udefrakommende magt på at trække en beslutning ned over hovedet på den lokale befolkning vil ikke alene føre til fortsatte konflikter, men også betyde forlænget tilstedeværelse af fremmede styrker i området.

Efter år med blodige krige forårsaget af etnisk undertrykkelse og nationalistisk propaganda er mange modsætninger på Balkan skærpet i en sådan grad, at det også fremover kan føre til destabilisering af området. Derfor er det afgørende, at der sættes en proces i gang, som kan demokratisere det politiske liv, modvirke ekstrem nationalisme og imødegå de stadig stærkere tendenser til diskrimination på grund af etnisk eller nationalt tilhørsforhold. Det kan bl.a. ske ved at støtte demokratiske og multietniske projekter og kræfter, f.eks. i form af uafhængige radio- og tv-stationer.

Bl.a. for at kunne dæmpe op for oppiskning af

nationalistisk had er det vigtigt, at Balkans befolkninger ikke efterlades med det indtryk, at etniske udrensninger og flygtningestrømme glemmes eller ignoreres i det øjeblik, de væbnede sammenstød ophører. Derfor er det af afgørende betydning at opretholde presset, så de kosova-albanske flygtninge kan vende tilbage til Kosovo, men så sandelig også så det samme kan ske for de mange hundrede tusinde serbere, der er blevet fordrevet fra Krajina og Østslavonien.

Der er et omfattende behov for genopbygningshjælp til Balkan, og den må koncentreres i de fattigste områder. Økonomisk og social fremgang er afgørende for, at en demokratisk udvikling kan lykkes. Men der er kun tale om et reelt demokrati, hvis det er landene på Balkan selv, som – via deres valgte regeringer – bestemmer over økonomien. Ingen suveræne lande skal påtvinges at blive dikteret eller administreret af hverken EU, USA, NATO, IMF eller Verdensbanken.

Et vigtigt formål med genopbygningshjælpen er at igangsætte en proces i lokalområdet, der sætter områdets beboere og myndigheder i stand til selv at bidrage til genopbygningen. Et væsentligt bidrag hertil vil være betingelsesløs og fri adgang for alle varer fra Balkan til EU's marked. For at kunne lægge pres på myndigheder, som fortsat krænker menneskerettighederne og modsætter sig en demokratisering, kan denne frie adgang for varer gøres betinget af fremskridt på disse områder.

En vigtig forudsætning for varig fred og forsoning mellem de forskellige etniske grupper på Balkan er, at de ansvarlige for ugerningerne bliver retsforfulgt og straffet. I den forbindelse er det helt afgørende, at der ikke gøres forskel mellem forskellige etniske grupper, hvad angår strafforfølgelse. Derfor er det også dybt bekymrende at notere, hvordan både Serbien og Kroatien mere eller mindre systematisk nægter at samarbejde med Krigsforbryderdomstolen.

Poul Andersen (S) Per Kaalund (S) Lotte Bundsgaard (S) Anna-Marie Hansen (S)
Ingrid Rasmussen (S) nfm. Villy Søvndal (SF) Arne Melchior (CD) Jørgen Estrup (RV)
Søren Søndergaard (EL) Svend Aage Jensby (V) Karen Rønde (V) Erik Jacobsen (V)
Anders Mølgaard (V) Hans Engell (KF) fmd. Helge Adam Møller (KF) Peter Skaarup (DF)
Jann Sjursen (KRF)

Fremskridtspartiet havde ikke medlemmer i udvalget.

Bilag 1

Nogle af udvalgets spørgsmål til udenrigsministeren og forsvarsministeren samt disses svar herpå*Spørgsmål nr. 7:*

Hvilket materiel bliver panserinfanteribataljonen udstyret med?

Svar:

Bataljonen udrustes principielt med sit organisatoriske materiel, herunder kampvogne og pansrede mandskabsvogne. Med henblik på at øge personelbeskyttelsesniveauet modificeres en del af materiellet således, at der opnås samme beskyttelsesniveau, som det kendes fra danske enheder i Bosnien, herunder tillægspansring på de pansrede mandskabsvogne og øget sikkerhedsudstyr på kampvogne etc. Bataljonen får desuden udleveret den nyeste minerydningsplejl samt den nyeste version af minesøgere.

Spørgsmål nr. 9:

Kan regeringen sikre, at der ikke sker en svækkelse af det danske bidrag til SFOR-styrken i Bosnien, set i lyset af det danske bidrag til KFOR?

Svar:

NATO-myndighederne er i disse dage ved at lægge sidste hånd på en revurdering af SFOR, og meget tyder på, at der vil blive tale om en markant reduktion af styrken, måske allerede i løbet af det kommende efterår. Det kan blandt andet blive aktuelt, at der udgår et kommandoniveau af strukturen, og at antallet af bataljoner reduceres med mere end 50%. Regeringen vil på denne baggrund – og i samarbejde med de øvrige bidragydende nationer samt NATO – overveje mulighederne for at tilpasse det danske bidrag til SFOR, således at den samlede kapacitet til internationale operationer udnyttes bedst muligt.

Spørgsmål nr. 10:

Kan regeringen sikre, at den økonomiske ramme for det danske KFOR-bidrag overholdes?

Svar:

Det er regeringens vurdering, at merudgifterne

forbundet med udsendelsen af bataljonen til Kosovo i 1999 vil kunne holdes inden for det i bemærkningerne til beslutningsforslaget angivne beløb.

Spørgsmål nr. 12:

Hvad er forskellen mellem en sikkerhedsstyrke og en fredsbevarende styrke? Der ønskes et folkeretligt argument i besvarelsen.

Svar:

Styrkens betegnelse er et resultat af de forudgående politiske drøftelser og bl.a. et udtryk for den brede vifte af opgaver, som den skal løse. Afgørende er styrkens mandat, som i dette tilfælde er indeholdt i resolution nr. 1244 fra FN's Sikkerhedsråd, samt hvilke opgaver styrken skal løse. Som det fremgår af bemærkningerne til beslutningsforslaget, vil styrken bl.a. skulle overvåge og sikre tilbagetrækningen af alle jugoslaviske styrker fra Kosovo samt sikre en demilitarisering af UCK og andre væbnede kosovo-albanske grupperinger. Endvidere vil styrken skulle udføre en række opgaver af mere civil karakter såsom at yde humanitær nødhjælp, opretholde lov og orden, etablere en civil administration og genopbygge den væsentligste infrastruktur.

Spørgsmål nr. 13:

Danske fly kan indsættes »på det vestlige Balkan«. Vil regeringen meget præcist afgrænse, hvor danske F-16 fly kan indsættes?

Svar:

De danske fly skal kunne indsættes som en del af NATO's samlede operationer på det vestlige Balkan. Det indebærer, at flyene – på linie med fly fra andre nationer – skal kunne indsættes i forbindelse med operation Allied Force (NATO's luftoperation mod Forbundsrepublikken Jugoslavien) samt til støtte for NATO's landoperationer i Albanien, Bosnien og Kosovo. De danske fly vil være under operativ kontrol af en NATO-myndighed, som vil fastsætte det aktuel-

le indsættelsesområde. Flyene forventes fortsat at skulle operere fra en eller flere baser i Italien. I forbindelse med operationernes gennemførelse vil flyene efter tilladelse fra de omkringliggende lande kunne passere gennem disse landes luft- rum.

Spørgsmål nr. 15:

Vil regeringen oplyste, på hvilke områder i forsvaret der skal spares for at opnå provenuet på 340 mio. kr.?

Svar:

I overensstemmelse med aftale af 8. december 1995 om forsvarets ordning 1995-1999 er der på finansloven for 1999 afsat et nettobeløb svarende til 572 mio. kr. (pris- og lønniveau 1999) til forsvarets udgifter til deltagelse i internationale operationer. Tilsvarende er der i aftale af 25. maj 1999 om forsvarets ordning for 2000-2004 afsat et årligt beløb på 572 mio. kr. (pris- og lønniveau 1999) til det internationale engagement.

Spørgsmål nr. 17:

Hvornår kan de danske soldater være klar til afrejse?

Svar:

På det nuværende grundlag vil et forkommando kunne udsendes den 19. juli 1999, mens hovedstyrken vil kunne deployeres fra Danmark den 27. juli 1999. Aktuel deployering af de danske styrker vil dog afhænge af en nærmere koordination med de øvrige deltagende nationer og relevante NATO-myndigheder m.v. Der vil ifølge den foreløbige planlægning være tale om, at materiellet og eventuelt følgemandskab afsendes med skib, mens hovedparten af personellet efterfølgende transporteres til området med fly. Inden deployering af bataljonens enheder kan der blive tale om udsendelse af personel til »fact finding«-missioner og koordination med øvrige deltagende nationer m.v.

Spørgsmål nr. 24:

Hvilken rolle forventes OSCE at spille i Kosovo?

Svar:

I opfølgning af resolution 1244 har FN's generalsekretær den 12. juni d.å. udarbejdet en rapport til Sikkerhedsrådet med en redegørelse for

det foreløbige koncept for den civile indsats – United Nations Interim Administration in Kosovo, UNMIK. I rapporten er det foreslået, at OSCE vil få hovedansvaret for institutionsopbygningen i Kosovo, herunder forberedelse og afvikling af valg, overvågning af menneskeret-tighedssituationen, demokratisering samt kompetenceopbygning inden for domstolvæsenet, politiet og den offentlige administration. OSCE skal desuden medvirke til etablering af en ombudsmandsinstitution. Opbygningen af uafhængige medier er særlig fremhævet. OSCE har i perioden fra tilbagetrækningen af OSCE-KVM og til vedtagelsen af sikkerhedsrådsresolution 1244 forberedt sig på de mulige kommende opgaver. KVM er pr. 9. juni 1999, og indtil en ny mission bliver etableret, erstattet af en overgangsenhed.

Spørgsmål nr. 25:

Hvad ligger der i bemærkningerne om »en demilitarisering af UCK«? Betyder det, at UCK skal spille en rolle parallelt med NATO? Betyder det, at UCK skal afvæbnes?

Svar:

Det fremgår af FN's sikkerhedsrådsresolution 1244 af 10. juni 1999, operative para. 9, at den internationale styrke vil skulle forestå demilitariseringen af UCK. Endvidere henvises til operative para. 15, hvoraf fremgår, at Sikkerhedsrådet forlanger, at UCK og andre væbnede kosovo-albanske grupper med det samme skal indstille alle offensive handlinger og handle i overensstemmelse med bestemmelserne for demilitarisering som fastlagt af lederen af den internationale styrke i konsultation med generalsekretærens særlige udsending.

Af annek 2 til sikkerhedsrådsresolutionen (Ahtisaari-Tjernomyrdin-Milosevic-aftalen af 3. juni 1999) fremgår, at en politisk proces skal påbegyndes. Den skal føre frem til en midlertidig politisk ramme, som giver substantielt selvstyre til Kosovo, tager fuldt ud højde for Rambouillet-aftalen og principperne om suverænitet og Forbundsrepublikken Jugoslaviens og andre lande i regionens territoriale integritet og demilitariseringen af UCK.

Af Rambouillet-aftalen, kap. 7, art. V, fremgår en detaljeret plan for demilitariseringen af UCK, herunder hvilke våbentyper der skal afleveres frivilligt, og en tidsplan herfor. UCK har som deltager i den kosovo-albanske delegation i

Rambouillet-forhandlingerne været medunderskriver på aftalen, herunder demilitariseringsbestemmelserne. UCK's politiske ledelse har desuden gentaget at ville vedstå sine forpligtelser, herunder senest under besøget i København den 15. juni af en af forhandlerne fra Rambouillet, Hashim Thaqi.

Det vil nu være op til chefen for KFOR og FN's særlige udsending af fastlægge de nærmere bestemmelser for demilitariseringen.

Spørgsmål nr. 26:

Hvor mange serbere er flygtet fra Kosovo, siden krigen startede?

Svar:

FN's Flygtningehøjkommissariat oplyser, at der siden den 9. juni 1999 er flygtet 17.500 serbere fra Kosovo til Montenegro. Endvidere er der forlydender om, at en del serbere forlader Kosovo i kølvandet på de serbiske troppetilbagetrækninger. Hvor mange, vides ikke.

Spørgsmål nr. 28:

Hvad er skønnet for ødelæggelserne i Forbundsrepublikken Jugoslavien som følge af NATO's luftangreb?

Svar:

Omfanget af ødelæggelserne alene som følge af NATO's luftangreb er ikke gjort op for indeværende.

Spørgsmål nr. 29:

Hvad er prisen for genopbygningen af ødelæggelserne?

Svar:

Da omfanget af ødelæggelserne ikke er kendt, kan der heller ikke skønnes over udgifterne til genopbygningen.

Spørgsmål nr. 30:

Hvad er sikkerheden for midler til genopbygning af Forbundsrepublikken Jugoslavien?

Svar:

Sikring af de fornødne midler til genopbygning vil være en stor international opgave, hvor ikke mindst EU vil skulle yde et væsentligt bidrag. I Sikkerhedsrådets resolution om Kosovo

forudses indkaldelse af en international donor-konference om støtte til genopbygning, og EU og Verdensbanken planlægger et fælles besøg i området med henblik på en vurdering af genopbygningsbehovet.

Spørgsmål nr. 31:

Hvad er betingelserne for, at også Serbien får del i de økonomiske midler til genopbygning?

Svar:

De nærmere betingelser for, at også Serbien kan nyde godt af genopbygningsbistand, er endnu ikke fastlagt. Spørgsmålet om genopbygningsbistand ventes drøftet i bl.a. EU. Det er forventningen, at genopbygningsbistand for langt den overvejende dels vedkommende vil blive underlagt sædvanlig politisk konditionalitet, herunder ikke mindst krav om demokratiske reformer.

Spørgsmål nr. 32:

Ministerens kommentar udbedes til tidligere udenrigsminister Uffe Ellemann-Jensens kommentar til Berlingske Tidende den 15. juni 1999.

Svar:

Jeg havde gerne set en løsning på Kosovokonflikten allerede under Rambouillet-forhandlingerne. Vi har været vidne til en lang og kompliceret forhandlingsproces, hvor det internationale samfund med Ruslands deltagelse har forsøgt alle muligheder. Men Milosevic ville det anderledes. Det viser de længe planlagte etniske udrensninger. Jeg er overbevist om, at det var kombinationen af det militære pres og de intense diplomatiske forhandlinger, der i sidste ende skabte gennembruddet.

Spørgsmål nr. 34:

Hvad er forskellen på fredsplanen og den aftale, det serbiske parlament stemte om den 23. marts 1999?

Svar:

Den 18. marts 1999 i Paris i marginen af Rambouillet-forhandlingerne iscenesatte Beograd underskrivelsen af en selvstyreaftale for Kosovo. En række repræsentanter for etniske mindretal samt for Forbundsrepublikken Jugoslavien og Serbien underskrev en aftale, der ikke var acceptabel for det internationale samfund. Aftalen

manglede bl.a. bestemmelser om en international militær tilstedeværelse og adskiller sig bl.a. derved fra fredsplanen.

Spørgsmål nr. 41:

Vil regeringen lave en plan for at hjemsende de kosovo-albanske flygtninge, der er kommet til Danmark på grund af krigen, og vil de dansk oprettede flygtningelejre blive brugt som transitlejre i så henseende?

Svar:

Efter kosovo-nødlovens § 20 kan en opholdstilladelse inddrages, såfremt det grundlag, som er angivet i ansøgningen eller tilladelsen, var urigtig eller ikke længere er til stede. Afgørelsen træffes af Udlændingestyrelsen.

Udlændingestyrelsen har oplyst, at styrelsen ikke har truffet afgørelser om inddragelse af en opholdstilladelse efter kosovo-nødloven.

Det fremgår af kosovo-nødlovens forarbejder, at en generel tilbagesendelse til Kosovo af grupper af udlændinge, der har haft opholdstilladelse efter loven, vil forudsætte, at det bl.a. på baggrund af de tilkendegivelser, der måtte foreligge fra UNHCR eller anden international side, kan lægges til grund, at forholdene i Kosovo må anses for således normaliserede, at en tilbagevenden vil være forsvarlig og kunne ske under ordnede forhold.

UNHCR har oplyst, at organisationens planer for de kosovofordrevnes tilbagevenden, herunder tidsramme og forudsætninger, løbende revideres i lyset af udviklingen.

Finder organisationen en tilbagevenden forsvarlig, ikke mindst ud fra en sikkerhedsmæssig vurdering, vil UNHCR bistå de kosovofordrevne, der befinder sig i nærområdet og umiddelbart ønsker hjælp til at vende hjem på egen hånd.

Hvornår UNHCR vil kunne anbefale kosovofordrevne at vende hjem – hvad enten de befinder sig i nærområdet eller er evakueret til tredje-land, herunder Danmark – afhænger af udviklingen.

Regeringen har på denne baggrund ikke truffet beslutning om den nærmere fremgangsmåde ved en eventuel hjemsendelse af kosovofordrevne.

Spørgsmål nr. 42:

Regeringen bedes kommentere vedlagte artikel fra Kristeligt Dagblad den 16. juni 1999, side 3, om brug af de danske flygtningelejre som

transitlejre ved hjemsendelse af de kosovo-albanske flygtninge.

Svar:

Såfremt det indgår som led i den af UNHCR koordinerede repatriering af flygtningene, finder regeringen det hensigtsmæssigt, at de ressourcer, der er stillet til rådighed for de danske organisationer, anvendes til dette formål.

Spørgsmål nr. 44:

Hvordan vil regeringen håndtere den situation, der er opstået ved, at en række deltagere i Den Danske Internationale Brigade ikke ønsker at medvirke i krigen, selv om de skriftligt og kontraktligt har bundet sig til at være til rådighed for brigaden?

Svar:

Når forsaret indkalder en enhed fra Den Danske Internationale Brigade (DIB) med henblik på udsendelse til en international operation, forventes det naturligvis, at det berørte personel lever op til de forpligtelser, som er en del af deres ansættelse. Dette gælder således bl.a. personel på DIB-kontrakter, der er forpligtet til at lade sig udsende med den enhed, hvortil de er designeret, i perioder af indtil 7 måneder. En DIB-kontrakt er uopsigelig fra det tidspunkt, hvor personellet har modtaget deres indkaldelsesordre, til udsendelse.

Såfremt der skulle være nogle, der ikke ønsker at blive udsendt, selv om de har en gældende DIB-kontrakt og har modtaget indkaldelsesordren, vil forsaret i hvert enkelt tilfælde anlægge en konkret vurdering af, hvorvidt et sådant ønske kan efterkommes.

Er der imidlertid ikke en tungtvejende begrundelse for ikke at efterleve kontraktens forpligtelser, vil der kunne blive tale om at bringe sanktionsmuligheder i anvendelse.

Forsaret vil i givet fald tage skridt til straffetligte forfølgning ved de almindelige domstole for overtrædelse af militær straffelovs § 23 vedrørende ulovlig udeblivelse eller § 16 vedrørende lydighedsnægtelse. I begge tilfælde er straffesammenbøde, hæfte eller fængsel i indtil 6 måneder.

Spørgsmål nr. 68:

Har NATO på nogen måde tilskyndet til eller bifaldet Ungarns og Bulgariens beslutning om at

nægte russiske militærfly at benytte de to landes luftrum?

Svar:

Beslutninger om tilladelse til anvendelse af luftrummet over staters territorier hører under de pågældende staters nationale kompetence. Der er indres om, at Ungarn er medlem af NATO.

Spørgsmål nr. 114:

Vil ministeren i forlængelse af besvarelsen af spørgsmål 12 give en folkeretlig udlægning af forskellen på en fredsbevarende styrke og en sikkerhedsstyrke?

Det er ikke nok, at ministeren henviser til den aktuelle resolution fra FN. Der må ved anvendelsen af et begreb i forbindelse med indsættelse af soldater være en folkeretlig definition. Ellers kan stærke magter fra sag til sag vælge nye sproglige hybrider for at dække sig ind.

Svar:

I fortsættelse af besvarelse af spørgsmål 12 kan anføres, at det ikke har nogen folkeretlig betydning, om styrken betegnes som en fredsbevarende styrke eller en sikkerhedsstyrke. Det afgørende er, at styrken indsættes under henvisning til FN-pagtens kapitel VII og er bemyndiget til at anvende alle nødvendige midler for at sikre efterlevelse af resolution 1244.

Spørgsmål nr. 117:

Ad besvarelse af spørgsmål nr. 25:

I de områder, hvor KFOR rykker ind efter de serbiske styrkers tilbagetrækning, optræder de side om side med bevåbnede UCK-repræsentanter. Det fremgår af såvel de elektroniske medier som af dagspressen. Vurderer udenrigsministeren dette som en acceptabel situation set i lyset af, at de civile serbere flygter i stort tal (jf. spørgsmål 26). Betyder afvæbningen, at UCK skal trække sig tilbage til lejrene og underordne sig militære ordrer givet af KFOR? Er det ikke muligt for ministeren at give et mere præcist svar på, hvad demilitarisering betyder – herunder besvare spørgsmålet, hvad forskellen er på demilitarisering og afvæbning?

Svar:

Idet det bemærkes, at Rambouillet-aftalen er

omdelt til udvalget som bilag, henvises til besvarelsen af spørgsmål 25, hvoraf det fremgår, at Rambouillet-aftalens kapitel 7, artikel V, indeholder detaljerede oplysninger om demilitarisering (våbentyper, tidsplan m.m.). Endvidere fremgår, at der vil blive sat en frist for den frivillige aflevering af våben, hvorefter det vil være illegalt at være i besiddelse af disse våben, der vil kunne konfiskeres af KFOR.

Som det endvidere fremgår af besvarelsen af spørgsmål 25, vil den detaljerede udmøntning af demilitariseringen skulle fastlægges i konsultation mellem chefen for KFOR og FN's særlige udsending. Det er i sagens natur vanskeligt at udtale sig om, hvad der vil blive resultatet af konsultationen mellem de to.

I lyset af den ændrede situation siden forhandlingen af Rambouillet-aftalen vil de i aftalen ovenfor refererede bestemmelser selv sagt skulle tilpasses de nye omstændigheder.

Forhandlingerne herom ventes afsluttet inden for kort tid, hvorefter også UCK forventes at leve op til sine forpligtelser, således at den situation, der henvises til i spørgsmålet, ikke længere gør sig gældende.

Spørgsmål nr. 118:

Ad besvarelse af spørgsmål 29 og 30:

Ministeren bedes redegøre for det paradoks, at NATO-bombardementerne (bortset fra ganske få undtagelser) hævdedes præcist at ramme de angivne mål, samtidig med at det af svarene på spørgsmål 29 og 30 fremgår, at omfanget af ødelæggelserne ikke er kendt. Ministeren bedes samtidig kommentere Prodis vurdering af, at prisen for genopbygning efter ødelæggelserne vil andrage 40 mia. kr. om året over en årrække (jf. telegram fra Ritzau den 17. juni 1999).

Svar:

Som det fremgår af svaret på spørgsmål 29 og 30, er det ikke muligt på indeværende tidspunkt konkret at angive omfanget af ødelæggelser forårsaget af NATO's luftangreb. Det er derfor heller ikke muligt på dette tidlige tidspunkt at skønne over udgifterne til genopbygning. Udenrigsministeriet kender ikke baggrunden for hr. Prodis vurdering og kan derfor ikke kommentere tallet.

Artikel fra Kristeligt Dagblad den 16. juni 1999 (bilag til spørgsmål 42)**Flygtninge i transit i danske lejre**

Overordnet plan for 300.000 flygtninges hjemvenden næsten på plads. Omdiskuterede danske lejre i Albanien bruges som mellemstation

AF CLAUS BENDSEN

Mange af de flere hundrede tusinde flygtninge fra Kosovo, der ønsker at komme hjem så hurtigt, som det er muligt, vil få et stop i en dansk lejr på vejen fra deres opholdssteder i Albanien til deres hjem i Kosovo.

En overordnet plan for flygtningenes tilbagevenden er på plads mellem de albanske myndigheder, NATO og FN's højkommisariat for flygtninge, UNHCR.

Planen involverer blandt andet Dansk Flygtningehjælp, Folkekirkens Nødhjælp og Red Barnets tidligere kritiserede lejre omkring Skhoder i det nordlige Albanien. Her skal Dansk Flygtningehjælp således drive flere transitcentre.

– Der vil blive tale om at lave omkring 20 transitcentre i Albanien, hovedsageligt i det nordlige Albanien op mod grænsen, hvor flygtningene skal registreres af UNHCR, før de tager ind i Kosovo ved Kukes, siger Ariane Quentier fra UNHCR's kontor i den albanske hovedstad, Tirana.

Ud over registreringen af flygtningene skal de have oplysninger om minefaren, og de vil kunne få hjælp til at vende hjem.

– De fleste flygtninge vil komme ud via Ku-

kes, og derfor er det smart, hvis transitcentrene ligger ved knudepunkter som jernbaner og større veje, siger Ariane Quentier, som mener, at de fleste flygtninge vil blive transporteret tilbage, som de kom – nemlig på traktorer.

Ariane Quentier vil ikke ud med et tal for antallet af flygtninge, som skal kunne vende hjem fra Albanien til Kosovo inden september, men ifølge Dansk Flygtningehjælp lyder meldingen på, at UNHCR regner med, at 300.000 flygtninge kan vende tilbage over sommeren.

Et par af de transitcentre, som flygtningene skal igennem, kommer til at ligge i forbindelse med de danske lejre ved Skhoder, oplyser Dansk Flygtningehjælp, som forventer, at omkring 2000 flygtninge skal gennem deres centre dagligt på deres vej tilbage til Kosovo.

Transitcentrene, som Dansk Flygtningehjælp skal drive, skal først opbygges, men Ann Mary Olsen fra Dansk Flygtningehjælp mener dog, at to af de tre eksisterende lejre ud af planlagte fem ved Skhoder kan bruges som transitlejre.

– Den ene lejr kan ikke bruges, da der allerede bor flygtninge, men de to andre færdiggjorte kan muligvis bruges som transitlejre.

Ud over arbejdet med at opstille og drive transitlejrene vil Dansk Flygtningehjælp stille 40-45 hvide busser til rådighed for UNHCR. Busserne skal bruges til at transportere flygtninge, der har været gennem Dansk Flygtningehjælps transitlejre, hjem til Kosovo i.